

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 17 januari 2023

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs,

Op 19 januari sluit de schriftelijke inbreng rondom de brief en het besluit over de examens 2023. In aanloop daarnaartoe brengt de VO-raad graag het volgende onder uw aandacht.

Corona

Als gevolg van de coronapandemie is er in 2020 geen centraal examen afgenomen en in 2021 en 2022 zijn er maatregelen genomen om leerlingen en scholen meer ruimte te bieden wat betreft de afname en afwikkeling van het centraal examen. De gevolgen van de coronacrisis zijn nog altijd goed voelbaar en zichtbaar. De groep leerlingen die in 2023 centraal examen aflegt, heeft tweeënehalf jaar voortgezet onderwijs in pandemie-omstandigheden achter de rug en dat heeft onvermijdelijk veel impact. Zo hebben vmbo-leerlingen die dit jaar examen doen nog geen enkel 'normaal' middelbaar schooljaar gehad.

Zorgen over sociaal-emotionele ontwikkeling

Leerlingen hebben te maken gehad met soms haperend onderwijs, waardoor mogelijk vertragingen zijn ontstaan die, ondanks de inzet van NPO-gelden, niet snel zijn gerepareerd. Vertragingen op cognitief vlak en bij de ontwikkeling van vaardigheden, maar ook op het gebied van emotionele en sociale ontwikkeling. Nadrukkelijker dan in eerdere jaren hebben scholen grote zorgen over de sociaal-emotionele en persoonlijke ontwikkeling van hun leerlingen. Leerlingen hebben school in brede zin gemist: de structuur, het ritme en het schoolse leren. Ook op sociaal vlak hebben ze veel moeten missen. Daarmee ontbreekt bij hen vaak de basis om tot leren te komen. Een inventarisatie bij verschillende besturen bevestigt deze signalen van zorg, niet alleen door de concrete resultaten op de schoolexamens, maar ook door een erg hoog verzuimpercentage, een indicator voor het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.

Ook van leerlingen en ouders zelf komen steeds meer noodkreten over de angst het examen niet te halen en het gevoel niet goed te zijn voorbereid. Laks heeft de commissie daarover vandaag een petitie overhandigd en Ouders&Onderwijs hebben daarover een brief aan de Kamer gestuurd.

Examenbesluit

In zijn brief van 21 november 2022 geeft minister Wiersma aan dat hij de signalen over het welbevinden en de vorderingen van de leerlingen herkent en erkent, maar dat hij ook terug wil keren naar het niveau van de exameneisen van voor corona. Ook wij vinden het van belang om de exameneisen overeind te houden. Een herhaling van de duimregel is daarom ongewenst.

We willen de leerlingen wel een extra mogelijkheid bieden. Daarom pleiten wij ervoor de extra herkansing en de spreiding over twee volledige tijdvakken voor de papieren examens te herhalen.

Dit doet recht aan ruimte voor leerlingen in het kader van eventuele achterstanden, zonder aan de hoogte van de lat te tornen. We hebben dit ook al aan de minister meegegeven in een brief mede namens SPV en Laks op 18 november jl.

Beroepsgerichte profielvak

Wat de afname van het examen in het beroepsgerichte profielvak betreft, pleiten we voor het voortzetten van de praktijk van de afgelopen twee jaar: *afname als schoolexamen met de mogelijkheid van afname van het cspe als schoolexamen.*

In het belang van de examenleerlingen van dit jaar dringen we er bij u op aan om ervoor te zorgen dat deze maatregelen worden meegenomen. We moeten voorkomen dat deze leerlingen de dupe worden van de coronacrisis en haar nasleep.

Met vriendelijke groet,

Henk Hagoort
Voorzitter VO-raad